

# PIC T

HANNIBAL

Frieda Van Dun

URA

# Contents

This book is  
dedicated to my  
mother, Philomena  
Verhoeven

|    |                                                                     |     |                                                          |     |                                                                  |
|----|---------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------|
| 8  | <b>Preface</b><br>Ernest Van Buynder                                | 44  | <b>Futurism and the science<br/>of colour and light</b>  | 132 | <b>Canvases as<br/>musical compositions</b><br>Paul Huvenne      |
| 14 | <b>Pictura</b><br>Hildegard Van de Velde                            | 44  | <b>Colour as form: between<br/>emotion and construct</b> |     | <b>INTERMEZZOS</b><br>Hildegard Van de Velde                     |
| 16 | <b>Anton Van Omme,<br/>Frieda’s first source<br/>of inspiration</b> | 56  | <b>Iconography: from<br/>abstraction to nature</b>       | 144 | <b>Saint-Mars-la-Réorthie</b>                                    |
| 18 | <b>An early quest for<br/>image and rhythm</b>                      | 56  | <b>The landscape</b>                                     | 170 | <b>Beyond the<br/>second dimension</b>                           |
| 22 | <b>The topicality of<br/>lyrical abstraction</b>                    | 64  | <b>Trees</b>                                             | 218 | <b>De Zwarte Panter,<br/>where art and<br/>connection thrive</b> |
| 28 | <b>Visual language:<br/>signs, lyricism<br/>and memory</b>          | 82  | <b>Millefleurs</b>                                       | 235 | <b>Bibliography</b>                                              |
| 38 | <b>Motive: on the<br/>power of stasis</b>                           | 100 | <b>Free as a bird</b>                                    | 237 | <b>Biography</b>                                                 |
| 40 | <b>Harmony of colour</b>                                            | 104 | <b>A quiet life<br/>(filled with music)</b>              | 240 | <b>Colophon</b>                                                  |
| 40 | <b>Colour as direct expresion,<br/>a nod to Fauvism</b>             | 112 | <b>Collages</b>                                          |     |                                                                  |
|    |                                                                     | 114 | <b>Hand-painted<br/>prints</b>                           |     |                                                                  |
|    |                                                                     | 120 | <b>Epilogue</b>                                          |     |                                                                  |

# Inhoud

Dit boek is  
opgedragen aan mijn  
moeder, Philomena  
Verhoeven

|    |                                                                       |     |                                                        |     |                                                                   |
|----|-----------------------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------|
| 7  | <b>Voorwoord</b><br>Ernest Van Buynder                                | 43  | Het futurisme en de weten-<br>schap van kleur en licht | 129 | <b>Doeken als muzikale<br/>composities</b><br>Paul Huvenne        |
| 13 | <b>Pictura</b><br>Hildegard Van de Velde                              | 47  | Kleur als vorm: tussen<br>emotie en constructie        |     | INTERMEZZO'S<br>Hildegard Van de Velde                            |
| 17 | <b>Anton Van Omme,<br/>een eerste inspiratiebron</b>                  | 53  | <b>Iconografie: van<br/>abstractie tot natuur</b>      | 143 | <b>Saint-Mars-la-Réorthie</b>                                     |
| 19 | <b>Een vroege zoektocht<br/>naar beeld en ritme</b>                   | 53  | Het landschap                                          | 169 | <b>Vorbij de<br/>tweede dimensie</b>                              |
| 23 | <b>De actualiteit van de<br/>lyrische abstractie</b>                  | 63  | Bomen                                                  | 217 | <b>De Zwarte Panter,<br/>een huis vol kunst<br/>en verbinding</b> |
| 29 | <b>Visuele taal:<br/>tussen tekens, lyriek<br/>en herinnering</b>     | 81  | Millefleurs                                            | 235 | <b>Bibliografie</b>                                               |
| 37 | <b>Beweegreden: over de<br/>kracht van stilstand</b>                  | 103 | Vrije vogels                                           | 237 | <b>Biografie</b>                                                  |
| 43 | <b>Kleurenharmonie</b>                                                | 105 | Een stil leven<br>(vol muziek)                         | 240 | <b>Colofon</b>                                                    |
| 43 | <b>Kleur als directe expressie,<br/>een knipoog naar het fauvisme</b> | 111 | Collages                                               |     |                                                                   |
|    |                                                                       | 117 | Handgeschilderde<br>prints                             |     |                                                                   |
|    |                                                                       | 119 | <b>Epiloog</b>                                         |     |                                                                   |



## Voorwoord

### Ernest Van Buynder

Erevoorzitter M HKA

De pilootgalerie De Zwarte Panter zette zich van in het begin vooral in voor onbekende jonge kunstenaars en kunstenaressen. Frieda Van Dun (1951) had er een eerste groepstentoonstelling in 2008 met als titel *(W)onderweg. Zwervers in de geest*. Daarmee voegde ze zich bij een mooie reeks van kunstenaressen die tussen 1968 en 2008 in De Zwarte Panter exposeerden. Het overzicht dat hier volgt, is een persoonlijke keuze.

Eind 1968 startte Adriaan Raemdonck met de galerie in een oud pand, een voormalige bar op de hoek van de Oude Beurs en de Wisselstraat. Hij deed dat met een expo van de Antwerpse kunstenaar Lily Van Oost. Een jaar later kwam Huguette Janssens aan bod. Beiden waren oud-studenten van de Antwerpse Academie.

In 1971 vonden in de nieuwe Panter, de voormalige kapelruimte van het historische Sint-Julianusgasthuis, expo's plaats met sculpturen van de Japanse Keiko Yoshida en zeer expressieve schilderijen van de Britse Linda Sutton. Ook zij waren oud-studenten van de Antwerpse Academie. Keiko Yoshida was de eerste voor wie een mooie affiche in zeefdruk werd gerealiseerd. In de vroege jaren 1970 was Hélène Knapen driemaal te gast in De Zwarte Panter. Beelden van haar partner Etienne Desmet staan permanent opgesteld in de binnentuin van de galerie. De Nederlandse Ellie Vossen toonde in 1976 hedendaagse textielkunst, ingeleid door Flor Bex, directeur van het Internationaal Cultureel Centrum (ICC) in Antwerpen. In datzelfde jaar was er ook een expo van de textielsculpturen van de invloedrijke Poolse kunstenaar Tapta, geopend door Willy Van den Bussche, directeur van het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK), nu Mu.ZEE. In 1979 voegde Marianne Van Vyve zich bij de vaste kern van kunstenaars van de galerie. In de jaren 1980 toonden de Nederlandse Patricia Beysens en de Amerikaanse

Kaye Regelski, die allebei in Antwerpen woonden, hun zeer persoonlijke figuratieve schilderijen en tekeningen. De expo van Kaye Regelski mocht ik zelf inleiden. Volgden nog onder meer Lieve Ulburghs, Simone Lacour en Della Calberson. In de tweede helft van de jaren 1990 werd de juweelkunst getoond van Linda Liket en sculpturen van Elke Van Steenberghe, waaronder een denkende zwarte panter aan de ingangspoort in Hoogstraat 70. Kunsthistoricus Johan Pas leidde de Iraanse Maryam Najd Javadipour in, alweer een oud-studente van de Antwerpse Academie. In 2000 had Nadia Naveau een expo. Op de binnenkoer van de galerie staat een beeld van haar, beschilderd door Nick Andrews. In 2001 stelde Caroline Coolen sculpturen tentoon. Dat is maar een eigen selectie. De lijst breidde na 2008 nog uit. Zo zagen we onlangs de videoartieste Agnès Guillaume en Greet Martens. Om maar te zeggen: Frieda Van Dun bevindt zich in goed gezelschap.

Zelf heeft Frieda al een mooie carrière achter de rug. Ze behaalde in Turnhout het diploma Pedagogisch Hoger Onderwijs Plastische Kunsten in het bekende instituut Heilig Graf. Ze studeerde er Toegepaste Kunsten aan de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten. Van 1972 tot 1980 volgde ze in Brasschaat een grafiek- en tekencursus bij Anton Van Omme, een leerling van Jos Hendrickx. De jongste 35 jaar had ze talrijke contacten met de kunstenaars en de verzamelaars rond De Zwarte Panter. Met Fred Bervoets waren er de regelmatige ontmoetingen in haar atelier en verhelderende gesprekken over schilderkunst. Vanaf 1978 stelde ze geregeld tentoon in binnen- en buitenland. Ze ontving tal van onderscheidingen en was een gewaardeerde lesgeefster in de kunsthumaniora in Antwerpen. Werk van haar is opgenomen in vele verzamelingen, onder meer in de collectie van de Universiteit Antwerpen.

*Het was er warm  
van een wrede rode  
zomer (It Had All the  
Warmth of a Cruel  
Red Summer), 2011,  
acryl op papier/  
acrylic on paper,  
80 x 59 cm*

## Preface

## Ernest Van Buynder

Honorary Chairman M HKA

From the outset, the pioneering gallery De Zwarte Panter has mainly promoted unknown young artists. In 2008, Frieda Van Dun (b. 1951) held her first group exhibition there, entitled *(W)onderweg. Zwervers in de geest*, joining a long and distinguished line of women artists who exhibited their work at De Zwarte Panter between 1968 and 2008. The following overview is a personal selection.

In late 1968, Adriaan Raemdonck established his gallery in an old building, a former bar on the corner of Oude Beurs and Wisselstraat. The gallery's first exhibition featured work by Antwerp artist Lily Van Oost. One year later, it was the turn of Huguette Janssens. Both artists were former students of the Antwerp Academy of Fine Arts.

In 1971, the new Panter, now in the former chapel of the historic Sint-Julianusgasthuis (St Julian's Hospice), hosted exhibitions with sculptures by Japanese artist Keiko Yoshida and very expressive paintings by British artist Linda Sutton. They too were former students of the Antwerp Academy. Keiko Yoshida was the first artist for whose exhibition a beautiful screen-printed poster was created. In the early 1970s, Hélène Knapen was a guest of De Zwarte Panter on three occasions. Sculptures by her partner Etienne Desmet are on permanent display in the gallery's courtyard garden. Dutch artist Ellie Vossen showed contemporary textile art there in 1976, with an introduction by Flor Bex, the then director of the International Cultural Centre (ICC) in Antwerp. That same year, the gallery also showed textile sculptures by influential Polish artist Tapta, with the opening speech given by Willy Van den Bussche, director of Ostend's Provincial Museum of Modern Art (PMMK), now Mu.ZEE. In 1979, Marianne Van Vyve joined the gallery's permanent roster of artists. In the 1980s, Dutch artist Patricia Beysens and American artist Kaye Regelski, both of whom were living in Antwerp at

the time, showed their highly personal figurative paintings and drawings. I was asked to give the opening speech for Kaye Regelski's exhibition. Others followed, including Lieve Ulburghs, Simone Lacour and Della Calbersen. In the second half of the 1990s, there were exhibitions of jewellery art by Linda Liket, and sculptures by Elke Van Steenberghe, including a black panther in deep contemplation by the entrance gate at 70, Hoogstraat. Art historian Johan Pas gave the opening speech for the exhibition by Iranian artist Maryam Najd Javadipour, another alumna of the Antwerp Academy. In 2000, Nadia Naveau had an exhibition there. One of her statues, which was painted by Nick Andrews, can still be seen in the gallery's courtyard. In 2001, Caroline Coolen showed sculptures there. This, of course, is just a personal selection. The list continued to grow after 2008. More recently, video artists Agnès Guillaume and Greet Martens have shown their work there. All this to say that Frieda Van Dun is in good company.

Frieda has already had a fine career. She obtained her degree in plastic arts from the renowned Heilig Graf institute in Turnhout, north of Antwerp. She went on to study applied arts at the Municipal Academy of Fine Arts, again in Turnhout. From 1972 until 1980 she studied graphics and drawing in Brasschaat with Anton Van Omme, a pupil of Jos Hendrickx.

Over the past 35 years, she has had frequent contact with the artists and collectors associated with De Zwarte Panter. She has held regular meetings with Fred Bervoets in her studio, as well as enlightening conversations about painting. Since 1978 she has been showing her work regularly in Belgium and abroad. She has received numerous awards and was a well-liked teacher at the secondary school for art in Antwerp. Her work is included in many collections, including the collection of the University of Antwerp.

Het voorbije decennium heb ik vier belangrijke tentoonstellingen van Frieda Van Dun mogen inleiden. In 2014 vond een mooie expo met catalogus plaats in het project *Art in the Park* in Beerzel, georganiseerd door het innovatieve bedrijf INNOCOM. In het Emile Verhaeren Museum in Sint-Amands had Frieda in 2018 een opmerkelijke tentoonstelling over de vier seizoenen, een thema dat ook de dichter Emile Verhaeren beschreef. In 2019 was er in Goralska Résidences Paris Bastille de expo *Deux artistes Frieda Van Dun – André Goezu / Deux poètes Emile Verhaeren – Arthur Rimbaud*. En in 2024 was ze uitgenodigd voor *Trialoog V* in 't Oud-Gemeentehuis in Kapellen, met een mooie publicatie over drie vrouwelijke kunstenaars: Silvia Bonotto, Sofie Declercq en Frieda Van Dun.

Frieda Van Dun schildert over het organische, met de natuur als inspiratiebron en als redding. De lijn loopt van de impressionisten over kunstenaars als Maurice Wyckaert tot vandaag. Haar inspiratiebronnen hebben metaforische lagen, zoals die van de rozen. “*A rose is a rose is a rose*” van Gertrude Stein zou haar motto kunnen zijn. Er zijn de wijngaarden en de wijnstokken, de olijfbomen, de hazelaar, de bomen en het bos, de bloemen en de planten. Frieda heeft de binnenplaats van galerie De Zwarte Panter omgetoverd tot een magische plek.

Maar daarover gaat het bij haar niet in de eerste plaats. Het zijn aanleidingen. Haar werk handelt naar mijn mening over het picturale verlangen, over het schilderkundige proces, over de liefde voor het schilderen, over de uitdaging. Frieda Van Dun experimenteert met verschillende dragers: doek, papier, textiel, keramiek, plaaster, glas, plexiglas. Op die dragers werkt zij op een meesterlijke en verrassende wijze met verschillende technieken: acryl (meestal op doek), drogenaaldets en steendruk, al of niet bijgekleurd, lino-snede, achterglasschildering of *églomisé*. Maar ze gebruikt ook gemengde technieken, caseïne, gouache, Oost-Indische inkt en aquarel, meestal op papier en collages. Haar intense samenwerking met Atelier Vera Vermeersch resulteerde in enkele merkwaardige getufte tapijten. Het maakt haar werk onderzoekend, wat beantwoordt aan het actuele kunstgebeuren. Frieda Van Dun bewijst met haar creaties dat we de natuur moeten koesteren en dat we in de samenleving moeten blijven zoeken naar duurzame oplossingen voor alles wat verkeerd loopt.

Dit boek *Pictura*, van de hand van kunsthistorica Hildegard Van de Velde, geeft een synthese van het rijke oeuvre van Frieda Van Dun. Als conservator van het Snijders&Rockoxhuis weet zij het werk van Van Dun schitterend te omschrijven, te ontleden en te plaatsen in de kunstgeschiedenis.

## Harmony of colour

Colour is one of the most fundamental and defining elements in Frieda Van Dun's paintings. Instead of an afterthought or a decorative touch, it is the cornerstone of her visual language. In her work, colour is an independent means of expression that evokes emotions, defines her compositions and suggests movement. On the visual level, the result is a vibrant and dynamic world in which colour and form seem to engage in constant dialogue.

This conscious use of colour is consistent with a rich tradition within modern European painting. Since the early 20th century, artists have been experimenting with the expressive power of colour. In her approach, Frieda draws inspiration from movements such as Fauvism and Futurism, in which colour is separated from natural reality and is used to depict atmosphere, energy and abstraction.

### Colour as direct expression, a nod to Fauvism

A major inspiration for Frieda is the French painter Henri Matisse (1869–1954), one of the foremost figures in Fauvism. In the early 20th century, this avant-garde movement caused a stir in the art world by using pure, often strident colours, separating them from their natural, representative purpose. Instead of gradual colour transitions, Matisse deliberately opted for harsh contrasts: pairing red with green, orange alongside blue, with no blending or shading. This separation of colour became a conscious style choice.



Frieda identifies with this way of thinking. Like Matisse, she seeks a harmony of colour based not on realism but on the tension between colours, shapes and planes. Matisse's work is figurative for the most part: he paints people, interiors and landscapes. Frieda has adopted his approach to colour, but not his subject matter. Whereas Matisse used colour to simplify existing shapes, Frieda uses it to suggest shapes or even make them appear or disappear, placing her work at the interface between figuration and abstraction.



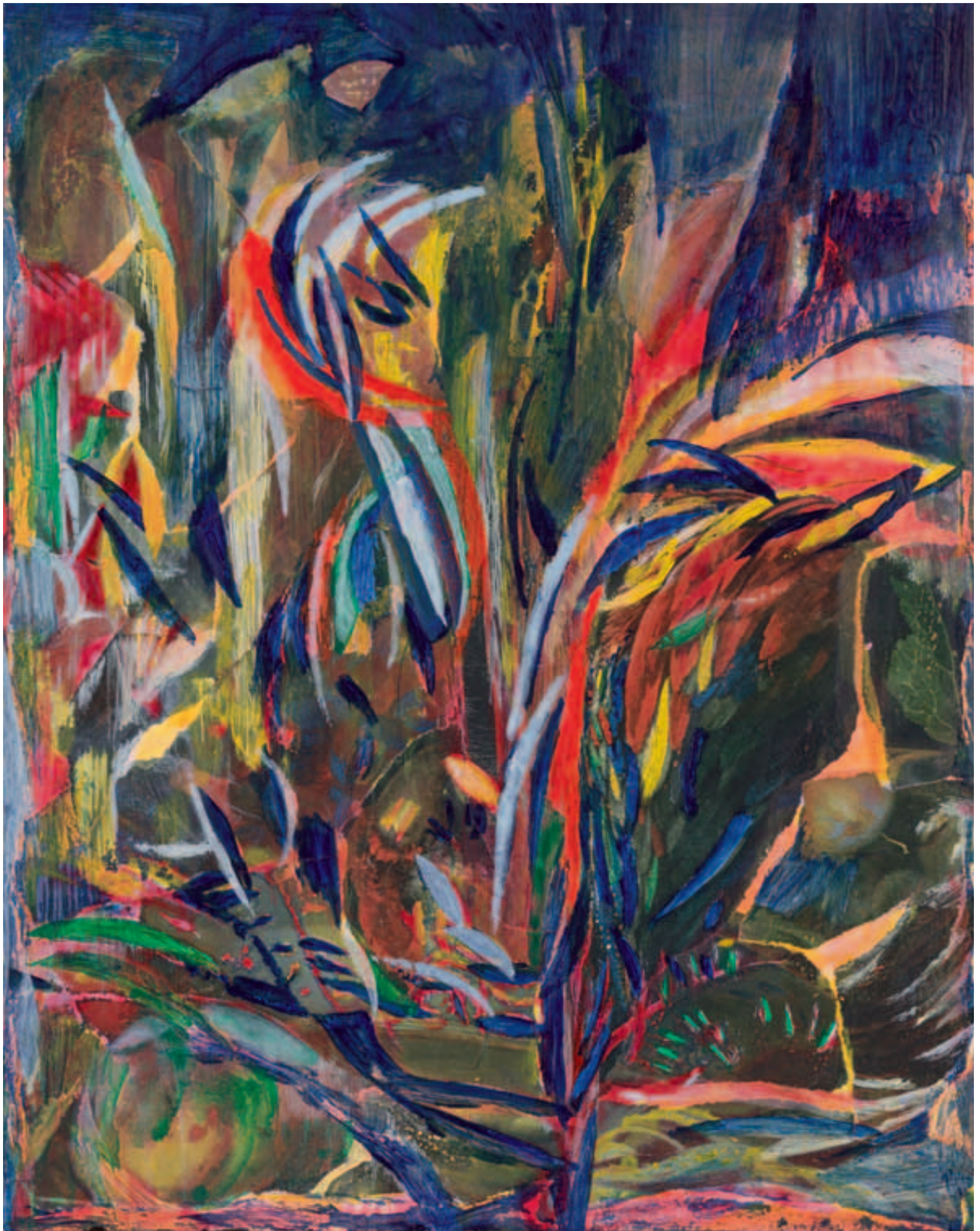
*Driftmatig*  
(On Impulse), 2020,  
acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
29 × 21 cm

---

*Bloemenkrans*  
(Flower Wreath),  
2022, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
32 × 25 cm

---

*Vuurwerk van kleur*  
(A Blaze of Colour),  
2014, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
70 × 45 cm



## Kleurenharmonie

Kleur is een van de meest fundamentele en bepalende elementen in de schilderkunst van Frieda Van Dun. Kleur is geen bijzaak of iets decoratiefs, maar de kern van haar beeldtaal. In haar werk is kleur een zelfstandig expressiemiddel dat emoties oproept, de compositie bepaalt en beweging suggereert. Het visuele resultaat is een levendige en dynamische beeldwereld waarin kleur en vorm voortdurend in dialoog lijken te zijn. Deze bewuste omgang met kleur past in een rijke traditie binnen de moderne Europese schilderkunst. Sinds het begin van de twintigste eeuw experimenteerden kunstenaars met de expressieve kracht van kleur. Frieda laat zich in haar benadering inspireren door stromingen zoals het fauvisme en het futurisme, waarin de kleur loskomt van de natuurlijke werkelijkheid en is ingezet om sfeer, energie en abstractie te verbeelden.

### Kleur als directe expressie, een knipoog naar het fauvisme

Een belangrijke inspiratiebron voor Frieda is de Franse schilder Henri Matisse (1869–1954), een sleutelfiguur in het ontstaan van het fauvisme. Deze avant-gardebeweging zette in het begin van de twintigste eeuw de kunstwereld op zijn kop door

het gebruik van zuivere, vaak schreeuwende kleuren, los van een natuurlijke weergave. In plaats van voor geleidelijk opgebouwde kleurovergangen koos Matisse voor harde contrasten: rood naast groen, oranje tegen blauw, zonder verzachting of schaduwwerking. Deze kleuonafhankelijkheid werd een bewuste stijlkeuze.

Frieda voelt zich verwant met deze manier van denken. Net als Matisse zoekt zij naar een kleurharmonie die niet gebaseerd is op realisme maar op de spanningsvelden tussen kleuren, vormen en vlakken. Matisse schilderde hoofdzakelijk figuratief: mensen, interieurs en landschappen. Frieda neemt vooral zijn benadering van kleur over, niet zijn thematiek. Waar Matisse kleur inzette om bestaande vormen te vereenvoudigen, gebruikt Frieda kleur net om vormen te laten ontstaan, te suggereren of zelfs te laten verdwijnen. Daarmee zit haar werk op het grensvlak tussen figuratie en abstractie.

### Het futurisme en de wetenschap van kleur en licht

Verder verwijst Frieda in haar werk ook impliciet naar het Italiaans georiënteerde futurisme, een beweging die zich richtte op snelheid, technologie, licht en energie, vaak als een reactie op het statische karakter van de klassieke schilderkunst.

*Natuur XV, hommage aan Jan Davidsz. de Heem (Nature XV, homage to Jan Davidsz. de Heem), 2024, mixed media, 26 × 22 cm*

*Paradijsvogels (Birds of Paradise), 2017, acryl op doek/ acrylic on canvas, 30 × 40 cm*



### **Futurism and the science of colour and light**

Frieda's work also implicitly references Italian-oriented Futurism, a movement that focused on speed, technology, light and energy, often in reaction to the static nature of classical painting. In Belgium, Jules Schmalzigaug (1882–1917) was a leading proponent of this art movement. Schmalzigaug, who spent most of his career in Germany, France and Italy, was strongly influenced by the scientific theories on light and colour that were gaining ground in optics and perception psychology around 1900.

He tried to approach colour not only as a visual phenomenon but as a spatial force. In his paintings from 1913, we see how he completely relinquishes any form of perspective. The composition is no longer defined by a horizon line or a vanishing point, but by colour intensity and rhythm. Colour builds the space, as it were, with forms that are no longer contained by contours, but by areas of colour that vibrate and reinforce each other.

Frieda applies this freedom of colour in her own way. Her work rarely relies on traditional perspective. Instead, she creates depth and movement with colour contrasts and light intensity. She is guided by how the eye perceives colour – warm versus cool,

bright versus muted – and how these relationships evoke tension or harmony. Hers is an intuitive yet thoughtful approach to visual perception, a key premise in the colour theory of Swiss artist and teacher Johannes Itten (1888–1967).

### **Colour as form: between emotion and construct**

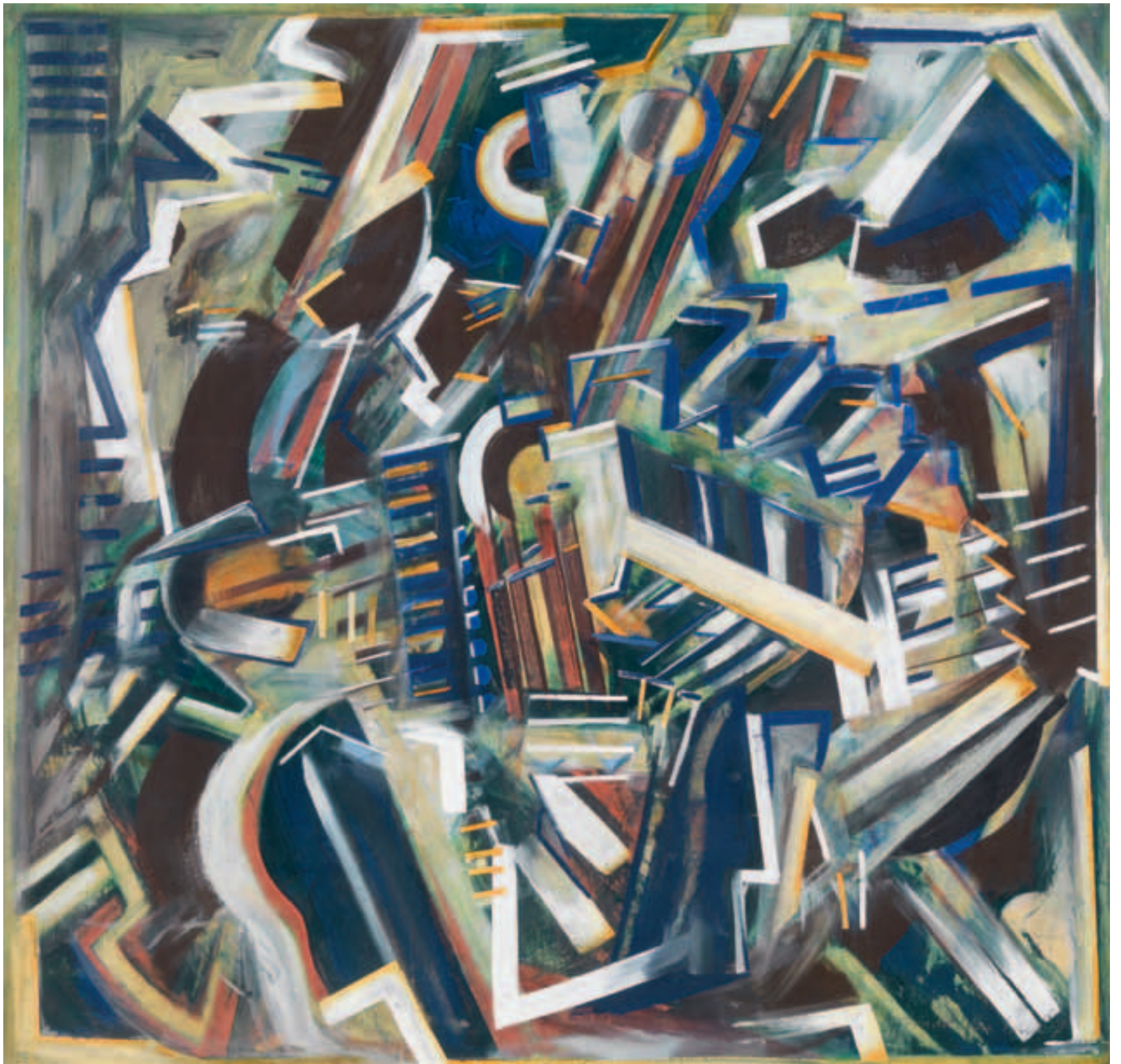
What typifies Frieda's work is the synthesis of emotional expression and formal structure. Colour not only conveys feelings but is also a building block for the composition. The balance between warm and cold tones, saturation and transparency, dynamism and calm is carefully orchestrated, creating rhythmic patterns and fields of tension that continue to captivate the viewer.

The influence of modern art history is thus evident, but Frieda goes one step further. She appropriates this influence, translating it into a contemporary visual language that is rooted in both her personal experience and an art historical awareness. For her, colour is not an illustration of a subject but the subject itself. Her paintings are an invitation to viewers not to look for recognisable shapes, but to surrender to what colour and form can evoke when combined – namely energy, movement, tranquillity and vibration.



*Stokroos*  
(Hollyhock), 2014,  
églomisé/reverse  
glass painting,  
18 × 32 cm

*Hommage aan*  
*Piazzolla* (Homage  
to Piazzolla), 2011,  
caseïne op papier/  
casein on paper,  
100 × 100 cm





*Wervelwind*  
(Whirlwind), 2022,  
acryl en collage op  
papier, 25 × 32 cm

*Geometrie*  
(Geometry), 2021,  
acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
13 × 18 cm

In België kreeg deze stroming gestalte via Jules Schmalzigaug (1882–1917). Schmalzigaug bracht het grootste deel van zijn carrière door in Duitsland, Frankrijk en Italië. Hij liet zich sterk beïnvloeden door de wetenschappelijke theorieën over licht en kleur die rond 1900 in de optica en de perceptiepsychologie in opmars waren.

Schmalzigaug probeerde om kleur niet alleen als een visueel verschijnsel maar als een ruimtelijke kracht te benaderen. In zijn schilderijen uit 1913 zien we hoe hij het perspectief volledig loslaat. De compositie wordt niet meer bepaald door een horizonlijn of een verdwijnpunt, maar door kleurintensiteit en ritme. Kleur bouwt de ruimte als het ware op, waarbij vormen niet langer worden begrensd door contourlijnen, maar door kleurvlakken die vibreren en elkaar versterken.

Frieda past deze vrijheid van kleurgebruik op haar eigen manier toe. In haar werk is het traditionele perspectief zelden aanwezig. Ze creëert diepte en beweging door kleurcontrasten en lichtintensiteit. Ze laat zich leiden door de manier waarop het oog kleur waarneemt, warm versus koel, helder versus gedempt, en hoe deze relaties spanning of harmonie oproepen. Dat getuigt van

een intuïtieve maar tegelijk doordachte omgang met de visuele waarneming, iets wat ook centraal stond in de kleurtheorie van de Zwitserse kunstenaar en docent Johannes Itten (1888–1967).

#### **Kleur als vorm: tussen emotie en constructie**

Wat Frieda's werk typeert, is de synthese van emotionele expressie en formele structuur. Kleur dient niet alleen om gevoelens over te dragen maar is ook de bouwsteen van de compositie. De balans tussen warme en koude tinten, verzadiging en transparantie, dynamiek en rust wordt zorgvuldig georkestreerd. Hierdoor ontstaan ritmische patronen en spanningsvelden die de kijker blijven prikkelen.

De invloed van de moderne kunstgeschiedenis is dus duidelijk aanwezig, maar Frieda gaat verder. Ze eigent zich deze invloed toe en vertaalt ze naar een hedendaagse beeldtaal die zowel in persoonlijke ervaring als in een kunsthistorisch bewustzijn geworteld is. Kleur is voor haar geen illustratie van een onderwerp maar het onderwerp zelf. Haar schilderijen nodigen de toeschouwer uit om niet te zoeken naar herkenbare vormen, maar om zich over te geven aan wat kleur en vorm samen kunnen oproepen: energie, beweging, rust, vibratie.





*The Garden of Eden,*  
2014, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
50 x 70 cm





*Onzekere tijden*  
(Uncertain Times), 2021, acryl op papier/  
acrylic on paper,  
26 × 19 cm

*Verwondering*  
(Wonderment), 2021,  
bijgekleurde collage/  
coloured collage,  
24.5 × 19 cm





*Heide (Heath),*  
2013, acryl op  
doek/acrylic on  
canvas, 20 x 26 cm

*Zonnebrand*  
(Sunburn), 2022,  
acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
12 x 17 cm

## Iconografie: van abstractie tot natuur

De schilderijen van Frieda Van Dun balanceren op een boeiende grens tussen abstractie en figuratie. Binnen de hedendaagse schilderkunst neemt haar werk een eigen positie in: haar kunst onttrekt zich aan rigide classificaties. Wat op het eerste gezicht abstract lijkt, onthult vaak herkenbare vormen of landschappen. Omgekeerd straalt haar figuratief werk een abstractie uit door de manier waarop ze kleur, vorm en compositie benadert. Deze subtiele wisselwerking geeft haar oeuvre diepte en gelaagdheid. Frieda weet in elk schilderij een evenwicht te vinden, zelfs als ze experimenteert met vorm of expressie. Haar kleurgebruik speelt hierin een belangrijke rol: kleuren zijn nooit willekeurig, maar altijd afgestemd op de sfeer en het onderwerp van het werk. Ze bepalen het gevoel dat de beschouwer krijgt: ingetogen, warm, dreigend of juist dromerig.

### Het landschap

Een terugkerend en belangrijk thema in haar werk is de natuur, niet zomaar als decor maar als een bron van inspiratie, verwondering en reflectie. De manier waarop ze landschappen schildert, toont haar diepe verbondenheid met de wereld om haar heen.

### *De Noorderkempen, ingetogen en vertrouwd*

Frieda groeide op in de Noorderkempen, een streek die haar als mens en als kunstenaar heeft gevormd. De uitgestrekte heidevelden, dennenbossen en vennen zijn landschappen die ze van kinds af aan kent. De stilte en de eenvoud van deze omgeving dragen een sobere schoonheid in zich, die ze in haar werk weet te vangen. Het schilderij *Heide* is daar een mooi voorbeeld van. De paarse gloed van

bloeiende heide domineert het doek, en die kleur weerkaatst in de zachtgekleurde lucht erboven. Het resultaat is niet puur realistisch maar eerder een gevoel, een herinnering aan zomeravonden, geurige lucht en ritselende stilte.

### *Het Verdrongen Land van Saeftinghe, ruig en mysterieus*

Op de grens van België en Nederland ligt het Verdrongen Land van Saeftinghe. Dit uitgestrekte, ruige getijdengebied spreekt tot de verbeelding. De voortdurende strijd tussen land en zee heeft hier een landschap gevormd van slikken, schorren en kronkelende kreken. Het is een plek die stilte ademt maar waar tegelijk een krachtige, bijna dreigende energie voelbaar is. In haar schilderij weet Frieda dit dubbele karakter prachtig weer te geven. De kleuren zijn gespannen, de vormen grillig. Ze verbeeldt geen exacte plek, maar vangt het wezen van dit bijzondere landschap en hoe het voelt om daar te zijn.

### *De Loire, de kracht van water*

Frieda stak talloze keren de Loire over op weg naar de Franse Vendée. De Loire is een stroom met een eigen karakter. Als een levend lint beweegt hij door het landschap, tot hij zich voorbij Nantes in de oceaan stort, breed en onvoorspelbaar, met wisselende getijden en een vrije loop. Soms rustig en glinsterend, soms wild en onstuimig. Het licht dat op het water speelt, verandert voortdurend: zilver in de ochtend, goud en donkerrood bij zons- ondergang, met diepe blauwe schaduwen onder dreigende wolken. In haar reeks schilderijen over de Loire peilt Frieda naar deze wisselende stemmingen. Niet op impressionistische wijze, waar het







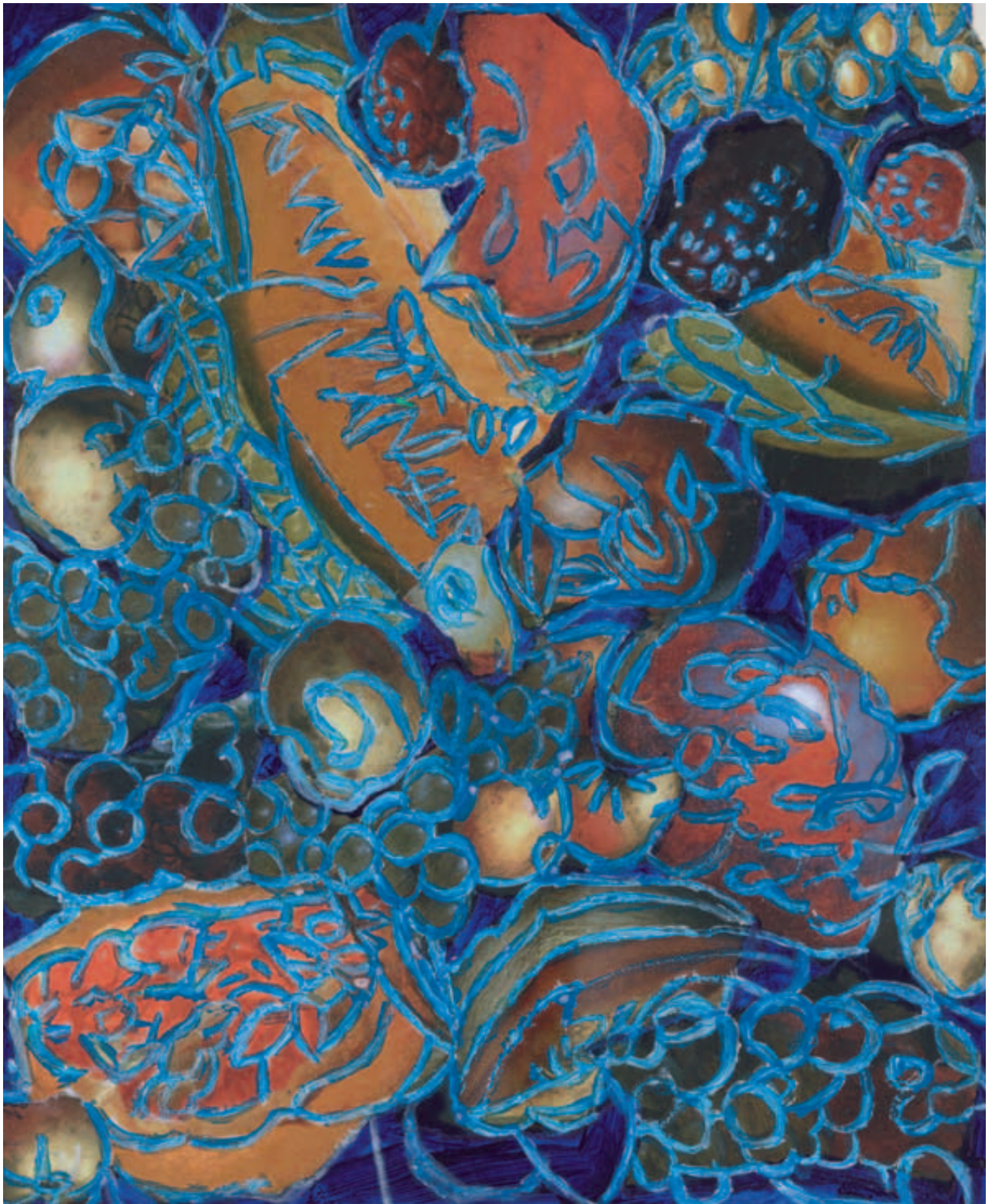
*Muzikantendroom*  
(Musician's Dream),  
2022, acryl op karton/  
acrylic on cardboard,  
13 x 18 cm

*Twee muzikanten*  
(Two Musicians), 1997,  
gouache op papier,  
gouache on paper,  
31 x 38 cm





*Twee violen*  
(Two Violins), 1997,  
acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
20 x 37 cm





*Blik op de natuur V, hommage I aan Jan Davidsz. de Heem* (View of Nature V, Homage I to Jan Davidsz. de Heem), 2024, handgeschilderde print/hand-painted print, acryl op doek/acrylic on canvas, 26 x 22 cm

*Blik op de natuur IV, hommage aan Jan Davidsz. de Heem* (View of Nature IV, Homage to Jan Davidsz. de Heem), 2025, acryl en collage op papier/ acrylic and collage on paper, 26 x 22 cm

### Collages

Sinds de covidperiode heeft Frieda Van Dun een nieuwe artistieke wending genomen. De gedwongen vertraging bracht ruimte voor reflectie. Ze begon terug te kijken op haar rijke en veelzijdige oeuvre, schilderijen op doek en papier, tekeningen met potlood of penseel, prenten geëst met vaste hand. Haar werk werd in de loop der jaren zorgvuldig gedocumenteerd, en nu gaan honderden foto's door haar handen. Elk beeld fungeert als een ankerpunt voor herinnering: aan een periode, een emotie, een atelier, een geur van verf of papier. Ze kijkt, herkent, herbeleefd, en dan ontstaat er iets nieuws. Niet door opnieuw te schilderen, wel door te transformeren wat al bestaat.

Die impuls leidt haar terug naar de vroege twintigste eeuw, naar Georges Braque (1882–1963), pionier van het kubisme en van de collage. Braque

introduceerde vanaf 1912 de techniek van papier collé: het knippen, scheuren en samenstellen van stukjes papier, krantenfragmenten, mislukte aquarellen of tijdschriftscheursels tot een nieuw, abstract geheel. Het was een radicale breuk met de klassieke schilderkunst: hij brak het beeld open en reconstrueerde het met echte materialen uit de werkelijkheid, waarmee hij het spanningsveld verkende tussen representatie en realiteit. Braques collages zijn meer dan een vormexperiment. Het zijn filosofische reflecties op hoe we de wereld zien en interpreteren.

Voor Frieda Van Dun blijkt deze historische techniek een verrassende sleutel tot een nieuwe vormtaal. Ze begint foto's van haar eigen werk te verknippen en te scheuren. Ooit autonome kunstwerken op foto worden fragmenten: gedeconstrueerd, losgemaakt uit hun oorspronkelijke context. Wat volgt is een spel van herschikking, een visuele herinterpretatie van haar eigen verleden. Elk fragment draagt sporen van een tijd, maar krijgt in het nieuwe geheel een andere betekenis. Er ontstaat een gelaagd geheugenbeeld, niet als een nostalgische terugblik maar als een actieve herbouw. Het verleden wordt materiaal, grondstof voor een nieuwe cyclus.

Frieda's collages zijn echter geen eindpunt. De lijm vormt slechts de eerste laag. Daarbovenop werkt ze verder met verf, met krachtige contourlijnen en felle kleuren. Grenzen tussen de geknipte beelden worden verzacht of juist benadrukt. Ze overschrijdt de collage met schilderijachtige gebaren, een terugkeer naar het ambacht, maar nu met een vernieuwde blik. Ze maakt beelden die hybride zijn: deels reproductie, deels origineel, deels verleden, deels heden. Het resultaat is een krachtig geheel dat getuigt van visuele intelligentie, verbeelding en durf.

Wat Frieda bijzonder maakt, is haar vermogen om niet enkel met haar eigen oeuvre te werken maar ook met dat van anderen. Ze verwerkt fragmenten uit tentoonstellingscatalogi, bij voorkeur van de bloemschilderkunst uit de zeventiende eeuw. Zo vinden reproducties van werken van meesters als Jan Davidsz. de Heem (1606–1684) hun weg naar haar collages. Ze scheurt de afbeelding van een barok stilleven los uit de context van de museale perfectie en verlijmt ze. Op die nieuw samengestelde ondergrond schildert ze respectvol en gaat ze een dialoog met het verleden aan. Ze bewaart zowel het beeld als haar verwondering erover. Oude kunst wordt levend materiaal, opgenomen in een hedendaags, vrouwelijk en persoonlijk discours. Deze collagekunst is geen vrijblijvende esthetiek, wel een vorm van visueel denken. Frieda herwaardeert het verleden zonder het te bevriezen. Ze stelt vragen bij identiteit, bij originaliteit, bij het kunstenaarschap zelf. Elk werk is een laboratorium van betekenissen waarin reproductie, herinnering en creatie elkaar uitdagen. In een tijd waarin beelden ons overspoelen, biedt Frieda een alternatief: traag, geconcentreerd en doordacht. Haar collages vormen een tijdlijn, opgebouwd uit een historiek die ze in de wereld van vandaag een plaats geeft.

## Collages

Since the pandemic, Frieda Van Dun has explored a new artistic direction. The compulsory slower pace created space for reflection, allowing her to look back on her rich and diverse body of work, including paintings on canvas and paper, drawings made with pencil or brush, and prints etched with a steady hand. Over the years her work had been carefully documented. Now she finally had the time to peruse these hundreds of photographs. Each image became an anchor for memory: of a particular moment in time, an emotion, a studio, the smell of paint or paper. As she looked, recognised and relived these moments, something new began to emerge, not by picking up her brushes to paint something new, but by transforming what already existed.

This impulse led her back to the early 20th century, to Georges Braque (1882–1963), a pioneer of Cubism and collage. In 1912, Braque invented the *papier collé* technique: cutting, tearing and assembling pieces of paper, newspaper fragments, failed watercolours or scraps of paper that he tore out of magazines into a new, abstract whole. This marked a radical break with classical painting: he broke open the image to reconstruct it with real materials from reality, exploring the tension between representation and reality. More than a formal experiment, Braque's collages were a philosophical reflection on how we see and interpret the world.

For Frieda Van Dun, this historical technique provided the surprising key to a new visual language as she began cutting and tearing up pictures of her own work. The photos of formerly autonomous artworks became fragments, deconstructed and separated from their original context. What ensued was a game of rearrangement, a visual reinterpretation of her own past. While each fragment bears traces of a specific period in her oeuvre, it takes on a different meaning when incorporated into the new whole. The result is a layered visual memory, not a nostalgic reflection on her oeuvre but an active reconstruction of it. The past becomes material, the raw material to create a new cycle.

Frieda's collages are not an endpoint, however. The glue is only the first layer, on which she continues to work with paint, with bold contour lines and bright colours. Boundaries between the fragmented images are softened or emphasised. She punctuates the collage with painterly gestures, a return to her craft, albeit with a fresh eye this time around. She creates hybrid images that are part reproduction, part original, part past, part present. The result is a powerful ensemble and a demonstration of her visual intelligence, imagination and boldness.



*Blik op de natuur XVIII,  
hommage aan Jan  
Davidsz. de Heem  
(View of Nature XVIII,  
Homage to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, acryl en collage  
op papier/acrylic  
and collage on paper,  
26 × 22 cm*

*Blik op de natuur VI,  
hommage aan Jan  
Davidsz. de Heem  
(View of Nature VI,  
Homage to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, acryl en collage  
op papier/acrylic  
and collage on paper,  
26 × 22 cm*



What makes Frieda so unique is her ability to work not only with her own oeuvre but also with that of others. She incorporates fragments from exhibition catalogues, preferably of 17th-century flower pieces, with reproductions of works by masters such as Jan Davidsz. de Heem (1606–84) finding their way into her collages. She separates the image of a Baroque still life from its context of museum perfection, glueing it onto the photo. On this newly composed ground, she paints with respect as she engages in a dialogue with the past. She preserves both the image and her wonderment about it. Old art becomes living material, incorporated into a contemporary, feminine and personal discourse. Instead of being purely aesthetic, her collage art is a form of visual thinking. Frieda reappraises the past without freezing it. She questions identity, originality, and the very nature of artistry itself. Each work is a laboratory of meanings in which reproduction, memory and creation challenge one another. In an era where we are overwhelmed by imagery, Frieda offers an alternative: slow, focused and carefully considered. Her collages form a timeline, built up from a history that she positions in today's world.

#### Hand-painted prints

In her collages, Frieda Van Dun references her earlier work, drawing attention to it; she does the same with her hand-painted prints. In this technique, each copy of a limited edition of prints is manipulated or painted. Although each print is identical – often a digital or graphic reproduction – the addition of hand-painted elements makes each piece unique. This technique combines the reproducibility of print-making with the individuality of painting. These prints are often used in contemporary art to make original works more accessible without sacrificing uniqueness. Frieda uses acrylics on her prints, creating a work of art that is a cross between an original painting and a print. Due to their uniqueness and the artist's direct involvement in each individual work, these pieces are valued as an innovative and democratic way of making art.

*Hommage I aan  
Jan Davidsz. de Heem  
(Homage I to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, handgeschilderde  
print/hand-painted  
print, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
50 x 60 cm*









### Handgeschilderde prints

Frieda Van Dun verwijst in haar collages naar haar vroegere werk en brengt het opnieuw onder de aandacht, en dat doet ze ook met handgeschilderde prints. Dat is een techniek waarbij elk exemplaar van een gelimiteerde oplage van prints met de hand wordt bewerkt of beschilderd. Hoewel elke print identiek is, vaak een digitale of grafische reproductie, wordt elk stuk uniek door de toevoeging van handgeschilderde elementen. Deze techniek combineert de reproduceerbaarheid van drukkunst met de individualiteit van schilderkunst. Deze prints worden vaak gebruikt in de hedendaagse kunst om originele werken toegankelijker te maken zonder in te boeten aan uniciteit. Frieda bewerkt haar prints met acrylverf. Daardoor ontstaat een kunstwerk dat het midden houdt tussen een originele schildering en een print. Deze handgeschilderde prints worden vanwege hun unieke karakter en de directe betrokkenheid van de kunstenaar bij elk afzonderlijk werk gewaardeerd als een vernieuwde maar ook democratische manier om kunst te maken.

*Hommage II aan  
Jan Davidsz. de Heem  
(Homage II to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, handgeschilderde  
print/hand-painted  
print, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
47 × 58 cm*



## Epiloog

Frieda Van Duns werk groeit uit een beleving van de rijke twintigste-eeuwse kunst. Ze laat zich inspireren door de grote bewegingen die het beeld bevrijdden van de strikte figuratie: het modernisme, het lyrisch abstracte en het minimalisme. Deze stromingen vormen geen eindpunt maar een vertrekbasis, een veld van mogelijkheden waarin zij haar eigen, intuïtieve beeldtaal ontwikkelt. Ze werkt vanuit een diep besef van continuïteit: kunst als een stroom waarin ze zich inschrijft, niet als navolger maar als medereiziger. Haar beelden zijn geen citaten maar resonanties. Ze ademen dezelfde geest van verkenning, van openheid, van verbinding tussen het zichtbare en het onzegbare.

In haar schilderijen en toegepaste kunst vloeien kleur en vorm samen tot een lyrische beeldtaal. Frieda balanceert op de grens van het figuratieve

en het abstracte, waar herkenning en verbeelding elkaar ontmoeten. Elk werk is een uitnodiging tot verstillings, tot verwondering, tot verbinding. Niet alleen met de natuur, ook met het innerlijke landschap van de toeschouwer. Zoals Roger de Neef het verwoordde: “De weg naar beweging is ons niet vooraf gegeven. Evenmin is hij bekend. Hij moet iets anders zijn dan de verbinding tussen vertrek en aankomst... Alleen in het onderweg zijn worden ruimte én tijd overwonnen.”

In dat onderweg zijn ligt de essentie van Frieda Van Duns oeuvre. Haar beelden openen dialogen waarin het verleden en het heden, het persoonlijke en het universele elkaar raken. Ze schildert niet alleen met kleur, maar met herinnering, met stilte, met een diepgeworteld geloof in de helende kracht van schoonheid.

*Hommage V aan  
Jan Davidsz. de Heem  
(Homage V to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, handgeschilderde  
print/hand-painted  
print, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
56 × 46 cm*

*Hommage IV aan  
Jan Davidsz. de Heem  
(Homage IV to Jan  
Davidsz. de Heem),  
2024, handgeschilderde  
print/hand-painted  
print, acryl op doek/  
acrylic on canvas,  
47 × 58 cm*





## Biografie Biography

Frieda Van Dun  
°1951, Turnhout  
België | Belgium

### Opleiding

#### Education

1972

- Pedagogisch hoger onderwijs plastische kunsten, Heilig Graf Instituut, Turnhout
- 1972–1980
- Atelierwerk en tekencursus bij Anton Van Omme, Brasschaat
- 1974
- Stedelijke Academie voor Schone Kunsten, Turnhout
- 1984–2011
- Lerares beeldende kunsten, Rijksinstituut voor Kunstsecundair Onderwijs (RIKSO), de latere kunst-humaniora van het gemeenschaps-onderwijs in Antwerpen

### Stages en studiereizen

#### Internships and study trips

1983–2009

- Studiereizen in Frankrijk, Spanje, Rusland, VS, Italië, Sicilië, China, Marokko en Slowakije

### Artistieke prijzen

#### Art awards

1984

- Nationale Prijs voor Aquarel, Lions Club: genomineerd
- 1985
- Nationale Prijs voor Maritieme Schilderkunst: eerste prijs
- 1988
- Nationale Prijs voor Maritieme Schilderkunst: eerste prijs
- Union Biennale Beeldende Kunsten: tweede laureaat
- 1990
- Gaverprijs: eervolle vermelding

Frieda Van Dun voor haar werk *Hibiscus* in de kapelruimte van De Zwarte Panter, Antwerpen, tijdens de expo *Atelier Vera Vermeersch, 15 prachtige tapijten*, 2009.

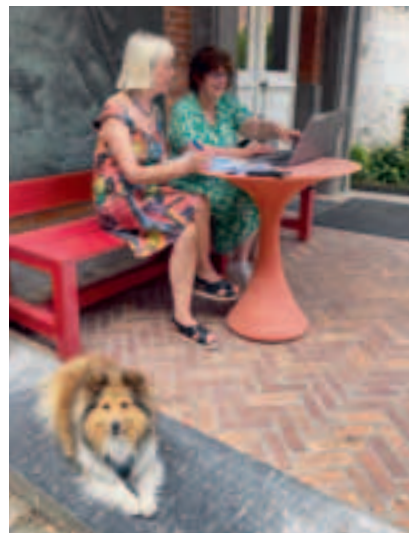
Frieda Van Dun standing in front of her work *Hibiscus* in the chapel of De Zwarte Panter, Antwerp, during the exhibition *Atelier Vera Vermeersch, 15 prachtige tapijten*, 2009.

### Solotentoonstellingen

#### Solo exhibitions

1981

- Brasschaat, Huis Lievens
- 1986
- Turnhout, JAC Art
- 1988
- Merksem, Centrum Bouckenborgh
- 1989
- Ronse, Art Gallery Jenny Vrijdag
- 1991
- Beersel, Herman Teirlinckhuis
- 1993
- Rotterdam, Galerie Cieremans
- Gent, Hotsy Totsy Club
- 1994
- Antwerpen, Jordaenshuis
- 1996
- Antwerpen, Cultureel Centrum Luchtbal
- 1997
- Antwerpen, Galerie Het Bourlahuis
- 1999
- Beersel, Herman Teirlinckhuis
- Antwerpen, Galerie Het Bourlahuis
- 2000
- Hingene, Galerie Den Heeck
- 2001
- Essen, Tatteljee
- 2003
- Antwerpen, Cultureel Congrescentrum 't Elzenveld
- 2004
- Nukerke, Galerie Isabelle Van Hees
- 2005
- Hingene, Galerie Den Heeck, *Diep-Geworteld*
- Bratislava, Hotel Spirit
- 2006
- Paros, Apothiki Art Center, *What you don't see*
- 2008
- Hingene, Galerie Den Heeck, *What you don't see*
- 2009
- Lint, Curieus Lint, *LenteTekens*, i.s.m. Ontmoetingscentrum De Witte Merel
- 2011
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *De weg naar beweging*
- 2014
- Beerzel, *Art in the Park*, INNOCOM
- Bonheiden, ten Huize van Martine Vanden Wijngaert
- 2015
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *The garden of Eden*



Frieda Van Dun met Hildegard Van de Velde en de hond Fleurke op de binnenkoer van De Zwarte Panter, 2025.

Frieda Van Dun with Hildegard Van de Velde and dog Fleurke in the courtyard at De Zwarte Panter, 2025.



Frieda Van Dun met Paul Huvenne in het bureau van de galerie, 2023.

Frieda Van Dun with Paul Huvenne in the gallery's office, 2023.



Ernest Van Buynder ten huize van Adriaan Raemdonck en Frieda Van Dun, Antwerpen, 2025.

Ernest Van Buynder at the home of Adriaan Raemdonck and Frieda Van Dun, Antwerp, 2025.

## 2017

- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *Land van verf en vogels*, inleiding Ernest Van Buynder
- Tongeren, Ursulakapel, *De Vier Seizoenen*
- 2018**
- Sint-Amands, Emile Verhaeren Museum, *4 Seizoenen*
- 2019**
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *NatuurElle*
- 2021**
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *Alles stroomt*
- 2024**
- Antwerpen, A Living Gallery, *A new episode/Openingsexpo Frieda Van Dun*
- 2025**
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *Pictura*

## Groepstentoonstellingen

### Group exhibitions

#### 1972-1980

- Brasschaat, A-Atelier Van Omme

#### 1978

- Merksem, gemeentehuis

#### 1988-1989

- Merksem, Hasselt, Sint-Niklaas, Namen, Luik, rondreizende tentoonstelling

#### 1989

- Antwerpen, *Jong Talent*
- Beerse, Janssen Pharmaceutica, *Beeld van de Kempen: Noord en Zuid nu*
- Oirschot, *Beeld van de Kempen: Noord en Zuid nu*
- 1990**
- Ronse, Art Gallery Jenny Vrijdag, *Zomersalon*

#### 1991

- Turnhout, Cultureel Centrum de Warande, *Tegendeel*
- Antwerpen, Cultureel Congrescentrum 't Elzenveld, *Tegendeel*
- Aalter, Kasteel van Poeke, 5de Biënnale Hedendaagse Kunst in Vlaanderen

#### 1992

- Antwerpen, Cultureel Congrescentrum 't Elzenveld, *Undeviginti*
- Sint-Lendriksborre, Business Faculty
- Brussel, Galerie Amaryllis, met Etienne Desmet
- Antwerpen, Raamtheater
- 1993**
- Antwerpen, de! Kunsthumaniora, gemeenschapsonderwijs, *Teacher's Art*

- Antwerpen, Cultureel Congrescentrum 't Elzenveld, *Kunst in historische gebouwen, Boogkeers*
- 1995**
- Brussel, Galerie Amaryllis, *15 jaar overzichtstentoonstelling*
- 1996**
- Antwerpen, 't Elzenveld, Sint-Jorisvand
- 2000**
- Brussel, BBL, *Euro-Wereld*
- Antwerpen, KBC-toren, *Euro-Wereld*
- Frankfurt, *Euro-Point*
- Brussel, Museum Wielemans, het latere WIELS – Centrum voor Hedendaagse Kunst, *Mes cent coups de cœur*
- 2002**
- Antwerpen, KBC-toren, *Veeler Rooms in dialoog*, grafiek
- 2004**
- Borgerhout, BorgerArt, *Mosty 2004 (Bruggen 2004)*
- Piešťany, Cultureel Centrum, *Belgicko-Slovensko*
- 2005**
- Aalter, Kasteel van Poeke, 12de Biënnale Hedendaagse Kunst
- 2006**
- Beersel, Herman Teirlinckhuis, *Eten en Drinken*
- Antwerpen, KBC-toren, *Hedendaagse Slowaakse en Vlaamse Kunst*
- 2007**
- Aalter, Kasteel van Poeke, 13de Biënnale Hedendaagse Kunst
- 2008**
- Turnhout, *Anastasis: Union Match*
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *(W)onderweg*
- Hingene, Galerie Den Heeck, *Zwart is een kleur*
- Nukerke, Galerie Isabelle Van Hees, *Drinken uit Kunstwerkjes*
- 2009**
- Antwerpen, Epreuve d'Artiste, grafiekgalerie
- Antwerpen, galerie De Zwarte Panter, *Atelier Vera Vermeersch. 15 prachtige tapijten*
- 2010**
- Bratislava, *Mosty – Bridges (Bruggen)*
- 2011**
- Oudenaarde, stadhuis, *Atelier Vera Vermeersch, Vijftien prachtige tapijten*
- Lendeledede, Atelier José Vermeersch, keramiek
- Hangu Binhai, European Contemporary Graphic Arts Exhibition
- Aalter, 15de Biënnale Rotary Aalter



Adriaan Raemdonck en Frieda Van Dun in het M HKA, Antwerpen, 2024.

Adriaan Raemdonck and Frieda Van Dun at the M HKA, Antwerp, 2024.



De kunstenaressen op stap in Antwerpen met Hildegard Van de Velde en Martine Vanden Wijngaert, 2025.

The artist in Antwerp with Hildegard Van de Velde and Martine Vanden Wijngaert, 2025.



Frieda op haar expo *Land van verf en vogels*, De Zwarte Panter, 2017.

Frieda at her exhibition *Land van verf en vogels*, De Zwarte Panter, 2017.

## Biografie Biography

### 2012

- Brussel, Art Brussels

### 2013

- Oudenaarde stadhuis, Atelier Vera Vermeersch, *Tapijtkunst voor wand en vloer*
- Beerse, GC 't Heilaar
- Antwerpen, ACERTA, *Botart de Amberes, Puerta del Sol*

### 2015

- Ronse, Kunst @ Rode Kruis

### 2019

- Parijs, Goralska Résidences Paris Bastille, *Deux artistes Frieda Van Dun – André Goezu / Deux poètes Emile Verhaeren – Arthur Rimbaud*
- Antwerpen, Campo & Campo, *Hommage Marcel van Jole*

### 2024

- Sint-Amands, Emile Verhaeren Museum, *De gedroomde tuin*
- Kapellen, 't Oud-Gemeentehuis, *Trialoog V*

### 2025

- Antwerpen, Epreuve d'Artiste, grafiekgalerij, *Kleur-rijk*
- Antwerpen, Universiteitsbibliotheek, *Meerstemmig*
- Antwerpen, Art Antwerp

### Collecties

#### Collections

Werken van Frieda Van Dun bevinden zich in verscheidene privé- en openbare collecties, onder meer in het districtshuis in Merksem, het gemeentehuis van Edegem, het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) in Brussel, Brussels Airport Company (BAC) in Zaventem, Universiteit Antwerpen, Cultureel Congrescentrum Elzenveld in Antwerpen, Kunstcollectie Vic Baron Swerts in Oud-Turnhout, Kerncollectie Kunst op de Campus Universiteit Antwerpen & Collectie Universitair Ziekenhuis Antwerpen, en galerie De Vierkante Cirkel in Ruddervoorde.

### Publicaties

#### Publications

### 2011

- Ingrid De Meûter, Inge Braeckman, Elsje Janssen, *Atelier Vera Vermeersch*, Tielt, Lannoo
- Roger de Neef, *De weg naar beweging. Frieda Van Dun*, uitgegeven door de Vrienden van De Zwarte Panter en Uitgeverij P, bibliofiele editie i.s.m. de Vrienden van de Zwarte Panter
- *Alles stroomt*, met artikel van Jaak Gregoor in *Het Volksbelang*: 'Alles stroomt: Frieda Van Dun in De Zwarte Panter'

### 2013

- Coauteur Ernest Van Buynder, *Kunst op de Campus – Universiteit Antwerpen*, ASP Brussel

### 2017

- *Land van verf en vogels*, met artikel door Marc Ruyters in <H>ART: 'Fred Bervoets, Frieda Van Dun en Wim De Schamphelaere'
- *De Vier Seizoenen*, met artikel van Patrick Auwelaert op Doorbraak.be: 'Frieda Van Dun: "4 seizoenen"', Antwerpse kunstenaar treedt in dialoog met dichter Emile Verhaeren'

### 2018

- Bibliofiele editie, Frieda Van Dun, met gedichten van Roger de Neef, *Als bloemen*, Demian i.s.m. de Vrienden van De Zwarte Panter

### 2024

- *Parrot Parade*, Nico Dockx Curious & Stockmans Art Books
- *Art Book II: Kunstcollectie Vic Baron Swerts / A thing of beauty is a joy forever*, Kunstcollectie Vic Baron Swerts, coauteur Hannah De Roo

### 2025

- *Pictura*, Hildegard Van de Velde, met voorwoord door Ernest Van Buynder en tekstbijdrage van Paul Huvenne, Veurne, Hannibal Books, bibliofiele editie i.s.m. de Vrienden van de Zwarte Panter

### Premies voor de Vrienden van De Zwarte Panter/ Editions for the Friends of De Zwarte Panter

#### De Zwarte Panter

### 2012

- *Rozentuin*, lithografie, 60 gesigneerde exemplaren, 5 drukgangen, Atelier Rudolf Broulim – Ekeren

### 2020

- *Zomertapijt*, lithografie, 60 gesigneerde exemplaren, 8 drukgangen, Atelier Hans Van Dijck – Antwerpen



Publicatie *De weg naar beweging. Frieda Van Dun* door Roger de Neef (boven) en de bibliofiele editie met gedichten van zijn hand (onder).

The book *De weg naar beweging. Frieda Van Dun* by Roger de Neef (top) and the collector's edition with poems by de Neef (bottom).



Bibliofiele editie *Als bloemen* van Frieda Van Dun met gedichten van Roger de Neef.

Collector's edition *Als bloemen* by Frieda Van Dun with poems by Roger de Neef.

## Colofon Colophon

Dit boek wordt uitgegeven naar aanleiding van de tentoonstelling *Frieda Van Dun – Pictura*, die loopt van 29 november 2025 tot 25 januari 2026 in galerie De Zwarte Panter, Antwerpen.

This book was published on the occasion of the exhibition *Frieda Van Dun – Pictura* in De Zwarte Panter gallery, Antwerp, from 29 November 2025 to 25 January 2026.

Er verschijnt ook een bibliofiele editie in een foedraal met een bijgeschilderde ets met collage van Frieda Van Dun, getiteld *Pictura*. Die werd gedrukt door Roger Van Akelyen, in een oplage van 15 exemplaren, genummerd van 1 tot 15, uitgegeven door de Vrienden van De Zwarte Panter, Antwerpen, en uitgevoerd door Atelier Jansen in Edegem.

A boxed collector's edition with a painted etching with collage, entitled *Pictura*, by Frieda Van Dun is also available. Printed by Roger Van Akelyen in a limited edition of 15 copies numbered 1 to 15, it has been edited by the Friends of De Zwarte Panter, Antwerp, and produced by Atelier Jansen in Edegem.

Foto's van de werken/  
Photographs of the works:  
Dominique Provost

Fotocredits/Photo credits:  
Hannah De Roo (p. 238 boven/top)  
Thomas Min (p. 128)  
Dominique Provost (p. 12)  
Adriaan Raemdonck (pp. 218, 237–238)  
Dirk Vermeirre (p. 236)

Tekst/Text:  
Hildegard Van de Velde

Voorwoord/Preface:  
Ernest Van Buynder

Tekstbijdrage/Text contribution:  
Paul Huvenne

Bibliografie en chronologie van tentoonstellingen en publicaties/  
Bibliography and exhibition and publication chronology:  
Hannah De Roo & Adriaan Raemdonck

Eindredactie/Copy-editing:  
Pascale Goossens (Nederlands/Dutch)  
& Derek Scoins (Engels/English)

Vertaling/Translation:  
Sandy Logan

Projectcoördinatie/Project manager:  
Hadewych Van den Bossche

Vormgeving/Design:  
Thomas Soete

Druk & inbinding/Printing & binding:  
Graphius, Gent/Ghent

Uitgever/Publisher:  
Gautier Platteau

Met speciale dank aan de medewerkers en de Vrienden van De Zwarte Panter en de talrijke verzamelaars. / With special thanks to the employees and the Friends of De Zwarte Panter, and the numerous collectors.

ISBN 978 94 9341 637 6  
D/2025/11922/57  
NUR 642

## HANNIBAL

© Hannibal Books, 2025  
www.hannibalbooks.be

Team Hannibal Books:  
Laura Bijnens, Sara Colson,  
Pieter De Meyere, Natacha Hofman,  
Séverine Lacante, Sofie Meert,  
Gautier Platteau, Hedwig Scheltjens,  
Stephanie Van den Bosch &  
Hadewych Van den Bossche

Alle rechten voorbehouden.  
Niets van deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the publisher.

In samenwerking met  
galerie De Zwarte Panter /  
In collaboration with  
De Zwarte Panter gallery  
www.dezwartepanter.com

